

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

An venditor non solùm pretio ab emptore possit percipere fructus rei à se
credito venditæ, quanvis ementi traditæ, num. 13.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

riffe per majorem partem mensis? respondeo, sumatur tunc pretium medium; ratio est, quia supremum non est fas recipere, cum non sit certus mercator, fore se illo pretio venditurum, nec congruit recipere solum infimum, quia potuisset fortasse vendere majori pretio; sumat igitur medium, quo & suam & ementis rationem commodè satis habebit. Non inficior, posse mense Ianuarij communi consensu determinari pretium, quod curret tali die Maij, immo & tali hora, & quidem iuste, si verè tali die, & hora certo venditurus mercator esset. Sed quando id?

Pactum illud non improbo. Posito enim, quod mercator verè frumentum venditurus sit mense Maij, cum nesciat, quantum augendum tunc sit pretium, poterit convenire venditor cum emente, de aliquo certo pretio, quod prudenti iudicio tunc fortè currendo nunc determinetur; nam sic illud semper (sive deinde mense Maij crescat, sive decrescat pretium) accipere mercator poterit. Certè si sine fraude id fiat, cum sit par vendentis ementisq; periculum, non video, unde condemnare id ullus possit.

Frumentum venditum à pagare & consignare.

12. Hoc contractu utantur sæpè Siculi, quem quia sufficienter explicat, probatque Diana pp, hic ejus locum demonstrasse iufficiat.

pp Diana p. 1. tr. 7. ref. 65.

An venditor non soluto pretio ab emptore, possit percipere fructus rei à se credito vendita, quamvis ementi tradita.

13. Cajus vendit Titio fundum, vel domum aureis mille, quos Titius promittit solvere hinc ad sex, v. g. annos (interdum non designantur anni, sed donec emptor solvet pretium) interim vero tradit possessionem fundi ipsi Titio, ea lege, ut idem Titius reddat Cajo venditori annuam pensionem, v. g. quinquaginta aureorum, nempe juxta fructus, quos Cajus percipere à fundo potuisset; qui quinquaginta aurei non computantur in sortem: nam semper remanent illi mille aurei, tempore designato solvendi: idne iuste fit?

14. Si ejusmodi contractus per modum absolutæ venditionis non celebretur, sed per modum locationis, licitus sine dubio est. Modus autem locationis hic esset: *Vendo tibi fundum mille aureis à te olim solvendis, illudque possidendum trado, nunc quidem, pro locato (unde mihi peribit, quia ego sum dominus rei tibi locata) ac propterea pensionem, juxta fructus, quos deductis expensis percepissem, solvas: cum autem solveris totum fundi pretium, habeas pro vendito (unde postea tibi emptori peribit fundus, si peribit: quia postea illius eris tu dominus.)* Hic, inquam, contractus licitus est, quia est ipsamet prædij locatio; pactum enim illud, ut omnino simul mille aurei solvantur, iniquum esse non videtur: nam sicut venditor dare promittit simul totum prædium, ita & emptor

Ecc 3

totum

totum pretium; quod si pactum fuerit de solvendo pretio prædij per partes, quod justum etiam erit, propter similem rationem, tunc sanè si deinde solvatur aliqua pars pretij fundi, debet quantum est ex hoc capite, & pars pensionis cessare, quia tunc pro vendita habetur pars prædij: quò casu fundus pro indiviso erit utriusque, sicuti contingit in contractu societatis, vel in hæreditate relicta pluribus.

15. At vero si ejusmodi contractus fiat per modum: *Vendo tibi omnino fundum, dilata solutione, interim vero solvas pensionem &c.* illicitè fieri & injustè, docent p aliqui: tunc enim fundus fit absolutè emptoris, unde ei periret, si periret: ergo ad illum pertinent & fructus: quare convinceretur tunc pensio exigi propter dilationè solutionis pretij, quæ est mera usura. Aliqui sentiunt, justè fieri. Ratio est (inquit Molina q) quia cum venditor fundum liberè tibi tradat, cum tradere non obligetur, nisi quando tu solveris pretium, justum est, ut emptor hoc beneficium, quod valde est æstimabile, pretio recompenset, dando venditori fructus, quos ipse percepisset. Ratio est (inquit Delugo r, cui præcedens non arridet) quia venditor, utpote cui nondum solvitur rei suæ pretium, potest nolle, dare emptori totum absolutumque rei dominium, atque adeo potest nolle dare jus percipiendi fructus, seu dominium utile, quin det rei proprietatem: si ergo fructus sibi reservat, eos, pro ut multi vel pauci producentur, tamquam suos jure suo accipiet, non vero tamquam rem emptoris, nec in compensationem beneficij facti, vel præ-

tij nondum soluti. Hos deinde fructus possit dominus eidem emptori locare, pro tanta pensione annua, quam solvet deinceps emptor, & quia aliquo anno uberiores solent esse fructus, aliquo steriliores, possit judicio prudentis determinari medium quoddam pretium annuatim certo solvendum, quod pactum justum erit, quia est par periculum pro venditore & pro emptore; annus enim sterilis favebit venditori, annus ferax emptori, &c. Confirmo, nam sicut per censum bullarem in Sicilia emimus fructus prædij alicujus, unde super illud pretium deinceps mihi pensio solvitur, sic nunc fructus mihi reservo, non tibi vendo &c. Probabilis est ergo hæc secunda sententia, si ve ex ratione adducta à Molina, si ve ex ea, quam Delugo produxit.

p Multi apud Io: Baptistam Antonacium Eugubinum, in *Cathechesi Neap. l. 5. à c. 21. ubi de hoc casu fuse. vide etiam Dian. p. 1. tr. 8. ref. 29. q Mol. 2. tom. d. 364. §. in eodem Corollario, cui assentitur Sanch. l. 1. conf. c. 7. d. 21. alijque, quos sequitur citatque Diana p. 4. tr. 4. miscel. ref. 139. quibus adde Sperellum p. 2. d. 118. r Delugo t. 2. de just. d. 25. sec. 8. nu. 140. s ut videmus sup. §. 4. à nu. 32.*

Contractus (à godere.)

16. Non erit inutile per hanc occasionem, & illum similem contractum breviter excutere.

Antonius dat tibi aureos v. g. mille, tu illi prædium, vel domum æquivalentem, non lentia; fruitur quisque datis, donec alter reddat acceptum; nam tunc & alter, quod accepit, reddere obligabitur.